

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/125/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4220204875
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4220204875.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej a JUDr. Denisy Šaligovej v spore žalobcu žalobkyne: P. G. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XX, X. F., zast. Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s. r. o., Pribinova 9, Nové Zámky, IČO: 36 813 401, proti žalovanému: P. Q., nar. XX. XX. XXXX, F. XX, X. F., zast. Mgr. Jozefom Danczim, advokátom, so sídlom Župná 14/1147, Komárno, IČO: 37 313 037, o vylúčenie z užívania nehnuteľností, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 21. júna 2022 č. k. 7C/43/2020-245 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 256 ods. 1 CSP a uviedol, že Okresný súd Komárno uznesením č. k. 7C/43/2020-177 zo dňa 23. 11. 2021 konanie zastavil a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Proti uvedenému uzneseniu v časti II. výroku o náhrade trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol uznesenie v napadnutej časti zmeniť a žalovanému priznať náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v celom rozsahu. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku považuje za vecne správne. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 9Co/18/2022-232 zo dňa 17. 02. 2022 uznesenie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku týkajúcom sa trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14. 03. 2022. Odvolací súd v bode 16. odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že v danom prípade výrok o trovách konania v napadnutom rozhodnutí nebol dostatočne odôvodnený, rozhodnutie v tejto časti je zmätočné a nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 257 CSP, aj keď jeho použitie je výnimočné a v rozhodnutí vôbec necitoval a nezaoberal sa ustanovením § 256 ods. 1 CSP, o ktorom sa rozhoduje v prípade zastavenia konania, ako to bolo aj v tomto prípade. Aj keď vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, táto zásada je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie je vyjadrená v § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zmyslom tejto zásady je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Pojem procesné zavinenie sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. V danej veci súd v napadnutom rozhodnutí neuviedol, či považoval žalobu za dôvodnú alebo nedôvodnú, nezaoberal sa tým, z akého dôvodu došlo k späťvzatiu žaloby a kto zastavenie konania zavinil. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách aplikoval ustanovenie

§ 257 CSP, ktoré musia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musia mať vždy výnimočný charakter. Túto normu nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Významné sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde a postoj účastníkov v priebehu konania a podobne. Aj keď súd uviedol, akoby rozhodol podľa § 257 CSP, zároveň uviedol, že žalovaná strana si nárok na náhradu trov konania neuplatnila, žiadne trovy spojené s týmto konaním jej nevznikli, preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku. Takéto odôvodnenie napadnutého výroku je zmätočné a nedostatočne odôvodnené a vychádza aj z nesprávneho skutkového zistenia, že žalovanému žiadne trovy nevznikli, čo uviedol žalovaný v odvolaní. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie opätovne rozhodne o náhrade trov konania v súlade s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami a svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby bolo preskúmateľné. Názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). Uviedol, že pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu zavinila zastavenie konania. Ak pre správanie žalovaného došlo k späťvzatiu žaloby, ktorá bola podaná dôvodne, je žalovaný povinný nahradiť trovy konania, pretože nesporne zavinil zastavenie konania. Žalobkyňa zobrala žalobu v celom rozsahu späť po tom, ako sa žalovaný po podaní žaloby prestal v nehnuteľnosti zdržiavať. Žalovaný tak svojím konaním procesne zavinil zastavenie konania. Žalobkyni preto v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP vzniklo právo na náhradu trov konania. Nakoľko si žalobkyňa vo svojom späťvzatiu náhradu trov konania neuplatnila, súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia.

2. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac ho tým, že súd prvej inštancie súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd v odôvodnení uznesenia poukázal na § 256 ods. 1 CSP, teda na procesné zavinenie v súvislosti so zastavením konania. Žalobkyňa podaním zo dňa 12. 11. 2021 zobrala svoju žalobu späť, nakoľko nepredložila žiadne relevantné dôkazy a jej tvrdenia boli vyvrátené a týmto procesne zavinila zastavenie konania - najprv OR PZ obvodové oddelenie PZ Hurbanovo dňa 29. 10. 2020 a to tak, že bolo vydané uznesenie podľa § 197 ods. 1 písm. a) TP, ktorým bola daná vec odovzdaná na ďalšie konanie Okresnému úradu, Odboru všeobecnej vnútornej správy Komárno na prejednanie priestupku, nakoľko nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 TP a následne Okresný úrad Komárno odbor všeobecnej vnútornej správy, číslo spisu OU-KN-OVVS-2021/000042-007 vydalo vo veci rozhodnutie dňa 30. 03. 2021, ktorým zastavil konanie voči obvinenému podľa § 76 ods. 1 písm. c) Zákona o priestupkoch, nakoľko spáchanie skutku, o ktorom sa koná, nebolo obvinenému preukázané. Z obsahu napadnutého uznesenia nie je zrejmé, či súd považoval žalobu za dôvodnú, alebo nie. Z obsahu napadnutého uznesenia nie je zrejmé, prečo súd považuje za procesné previnenie, keď niekto ojedinele navštevuje svoju nehnuteľnosť a nezdržiava sa tam, a to poukazom na skutočnosť, že žalobkyňa sa domáhala vylúčenia užívania, a nie užívania podľa vlastného zváženia alebo ojedinelého navštevovania. Z obsahu spisu je zrejmé, že účastníci sporu neuzatvorili ústnu alebo písomnú dohodu ohľadom predmetu sporu. Ústavný súd SR opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V dôsledku absencie riadneho odôvodnenia rozhodnutia nemožno napadnutý výrok uznesenia považovať za úplný, presvedčivý a preskúmateľný. V odôvodnení napadnutého výroku uznesenia chýba argumentácia súdu, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah, pri aplikácii ktorých konkrétnych ustanovení zákona dospel k záveru, že nepriznanie náhrady trov konania žalovanému je spravodlivé a v súlade so zákonom. Z obsahu napadnutého uznesenia nie je zrejmé, ako súd vyriešil otázku trov odvolacieho konania voči uzneseniu č. k. 7C/43/2020-177, keď žalovaný bol úspešný a z odôvodnenia nie je zrejmé, prečo mu súd tieto trovy nepriznal. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok uznesenia súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému priznáva voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Žiadal priznať žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči uzneseniu č. k. 7C/43/2020-177 v celom rozsahu.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že rozhodnutie súdu považuje za správne a spravodlivé. Ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku je takým ustanovením, ktoré možno aplikovať v prípadoch, kedy za splnenia zákonom stanovených podmienok môže dôjsť k inému rozhodnutiu súdu o náhrade trov konania, než by plynuli zo všeobecných zásad náhrady trov konania. Žalobkyňa má za to, že použité vyššie citovaného ustanovenia bolo v tomto prípade použité a aplikované po správnej úvahe súdu, kedy dospel k záveru, že nepriznaním trov konania nebudú porušené ani dobré mravy a nebude použité neprimerane tvrdo voči druhej strane sporu. Ak súd v danej veci vyhodnotil všetky skutočnosti tak, že tu existujú dôvody hodné osobitého zreteľa, potom v zmysle zákonného ustanovenia nejde o možnosť súdu, ale o povinnosť súdu výnimočne nepriznať náhradu trov konania, tak ako tomu bolo v danej veci. Výnimočnosť podľa žalobkyne spočíva práve v okolnostiach danej veci, nakoľko v čase, kedy žalobkyňa podávala žalobu, existovali dôvody na jej podanie, a to aj v spojitosti s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Neodkladné opatrenie Okresného súdu Komárno sp. zn. 17C/40/2020-45 zo dňa 22. 10. 2020 bolo vydané s povinnosťou, aby žalovaný dočasne nevstupoval do nehnuteľnosti, ktorá je predmetom aj tohto konania, v ktorom sa žalobkyňa domáhala toho, aby súd vylúčil žalovaného z užívania nehnuteľnosti. Okresný súd nariadil uvedené neodkladné opatrenie, nakoľko mal v tom čase osvedčené, že vzťahy medzi stranami sporu vyžadujú dočasnú úpravu aj napriek tomu, že skutkový stav nebol náležite zistený. Práve vydané neodkladné opatrenie viedlo žalobkyňu k tomu, aby podala aj žalobu vo veci samej, kedy mala za to, že je to dôvodné. Žalovaný bol v čase podania žaloby aj dočasne vykázaný z predmetnej nehnuteľnosti, čo tiež svedčí o dôvodnosti podania žaloby. Tak, ako uviedla žalobkyňa už v späťvzati žaloby, v tom čase bola presvedčená o tom, že správanie žalovaného je trestným činom, preto podala na žalovaného trestné oznámenie, čo rovnako tak prispelo k dôvodnosti podania samotnej žaloby. Samotná skutočnosť, že následne bola vec prejednaná ako priestupok na dôvodnosť podania žaloby nemá vplyv, najmä keď ide o konanie, v ktorom má byť slabšia strana ochránená pred nepriaznivým vplyvom prípadného násilného konania. V konečnom dôsledku podanie žaloby svoj význam malo už len z toho dôvodu, že žalovaný od uvedeného času v dome nebýva, má do neho prístup, avšak sa v ňom nezdržiava a ani tam nechodí. Žalobkyňa je toho názoru, že nepriznanie náhrady trov konania žalovanému môže byť súdom posúdené a výnimočnosť môže mať základ práve v okolnostiach nie len danej veci, ale vzájomných okolnostiach u strán sporu. Vo vzťahu medzi stranami sporu išlo v čase podania žaloby o dlhodobý konfliktný a napätý vzťah, čo odôvodňuje vyššie popísané skutočnosti, ktoré viedli k podaniu žaloby. Nakoľko sa však situácia medzi stranami sporu aktuálne zmenila a žalovaný už do nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu, nevstupuje takmer vôbec, rozhodla sa žalobkyňa žalobu zobrať späť, čo však nevylučuje to, že žaloba v čase podania bola podaná dôvodne. Na základe uvedených skutočností žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací podľa § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti podľa (§ 127 a § 363 CSP), viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť.

5. V prejednávanej veci sa žalobkyňa podanou žalobou domáhala vylúčenia žalovaného z užívania rodinného domu so súp. č. XXXX nachádzajúceho sa v obci X. F., okres O., katastrálne územie X. F., zapísaného v katastri nehnuteľností Okresného úradu Komárno, katastrálneho odboru na LV č. XXXX, vrátane pozemkov vedených ako parcely reg. „C“ evidované na katastrálnej mape, a to: parcela č. 28/31 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 20 m², parcela č. 28/37 záhrada vo výmere 70 m², parcela č. 2071/53 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 846 m², parcela č. 2071/162 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 106 m² a parcela č. 2071/229 zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 48 m² a príslušných stavieb garáže so súpisným číslom XXXX postavené na parcele č. 2071/229 a garáže so súp. č. 2372 postavené na parcele č. 28/31, a to až do vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov k predmetnej nehnuteľnosti. Žiadala priznať trovy konania. V priebehu konania žalobkyňa vzala podaním zo dňa 12. 11. 2021 žalobu späť a navrhla, aby súd konanie zastavil a žalovanému nepriznal náhradu trov konania z dôvodu, že má za to, že návrh podávala dôvodne a túto skutočnosť aj preukázala. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil (I.), žalovanému náhradu trov konania nepriznal (II.) a rozhodol, že o vrátení súdneho poplatku rozhodne po právoplatnosti tohoto rozhodnutia (III.). Proti tomuto uzneseniu podal vo výroku o trovách konania žalovaný odvolanie,

o ktorom rozhodol odvolací súd uznesením zo dňa 17. februára 2022 č. k. 9Co/18/2022-232 tak, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne súd prvej inštancie rozhodol napadnutým uznesením, ktoré je v dôsledku odvolania žalovaného opätovne predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

6. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

7. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

8. V danej veci bolo konanie v dôsledku späťvzatia žaloby žalobkyňou zastavené, preto bolo potrebné posúdiť, ktorá zo strán zavinila zastavenie konania a v dôsledku toho, ktorá zo strán má nárok na náhradu trov konania, prípadne, či je dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP v danej veci. Napriek tomu, že skoršie rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania už bolo skôr odvolacím súdom zrušené, súd prvej inštancie sa jeho názorom dôsledne neriadil a odvolací súd považuje aj napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené. Keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie už bolo raz zrušené, odvolací súd, postupujúc podľa § 390 písm. a) CSP sám vo veci rozhodol.

9. Predmetom žaloby je vylúčenie žalovaného z užívania nehnuteľností, ktoré nadobudli strany sporu v priebehu ich manželstva a ktoré tvoria ich BSM. Takúto žalobu pripúšťa Občiansky zákonník, ktorý v ustanovení § 146 rieši možnosť manželov alebo bývalých manželov, pokiaľ ich bezpodielové spoluvlastníctvo nebolo ešte vyporiadané, upraviť ich výkon práv a povinností v prípade ich vzájomných nezhôd. Jednou z takýchto možností je aj obmedzenie užívacieho práva druhého manžela k domu, ktorý tvorí predmet bezpodielového spoluvlastníctva. Takáto úprava prichádza do úvahy v prípade fyzického alebo psychického násillia alebo už pri samotnej hrozbe takéhoto násillia alebo neznesiteľnosti ďalšieho spolužitia manželov v spoločnom dome alebo byte. Násillie nemusí vykazovať znaky trestného činu. Postačí, ak pôjde o priestupok proti občianskemu spolužitiu (§ 49 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). Podmienkou je, že medzi násillím a neznesiteľnosťou ďalšieho spolužitia manželov musí byť daná príčinná súvislosť.

10. V danej veci žalobkyňa v žalobe uvádzala, že situácia u nich je už nezvládnuteľná, preto sa domáha vylúčenia žalovaného z užívania. V tom čase už bolo súdom nariadené neodkladné opatrenie uznesením zo dňa 22. októbra 2020 č. k. 17C/40/2020-45, ktorým bolo žalovanému nariadené, aby dočasne nevstupoval do predmetných nehnuteľností. Žalobkyňa dôvodnosť žaloby odôvodňovala tiež tým, že dňa 16. 10. 2020 podala na žalovaného trestné oznámenie. Z oznámenia Ministerstva vnútra SR, OR PZ v Komárne zo dňa 31. 12. 2000 však vyplýva, že vo veci vedenej pod ČVS: ORP-627/HU-KN-2020 vo veci prečinu nebezpečného vyhrážania bolo dňa 29. 10. 2020 vydané uznesenie, ktorým bola daná vec odovzdaná na ďalšie konanie Okresnému úradu, odboru všeobecnej vnútornej správy Komárno na prejednanie priestupku, nakoľko nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Dňa 30. 03. 2021 Okresný úrad Komárno, odbor všeobecnej vnútornej správy rozhodol o zastavení konania o priestupku, nakoľko spáchanie skutku, o ktorom sa koná, nebolo obvinenému z priestupku preukázané. Následne, po doručení tohto rozhodnutia, vzala žalobkyňa žalobu späť, v ktorom uviedla, že zotrúva na tom, že žalobu podala dôvodne, pretože v čase podania žaloby bola situácia vyhrotená. Uviedla tiež, že aktuálne už nie je daný dôvod na to, aby bol žalovaný vylúčený z užívania nehnuteľnosti. Vychádzajúc z uvedeného, dospel odvolací súd k záveru, že žalobkyňa zavinila zastavenie konania, keď po tom, ako bolo rozhodnuté, a že nie je dôvod na začatie trestného stíhania a žalovanému nebolo preukázané ani spáchanie priestupku, vzala žalobu späť, preto žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania. To, či by bola žaloba dôvodná alebo nedôvodná, nie je pre posúdenie veci t. č. podstatné. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý výrok o trovách konania podľa § 388 CSP zmenil a rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Pre použitie ustanovenia § 257 CSP odvolací súd v danej veci nevidel dôvody, žalobkyňa ho ani nenavrhovala na vec uplatniť.

11. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie pro právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).